І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ВЕРЕСНЯ 1962 5 ЦЕНТІВ — 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 6, 1962 No. 170. VOL. LXIX.

КЕННЕДІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ КУБУ ПРОТИ АГРЕСІЇ

ЗДА вжиють всіх необхідних засобів, щоб припинити поширювання комунізму в Західній Півкулі

Вашингтон. — 4-го вересня президент Кеннеді після конференції з конгресовими провідниками обидвох партій видав окрему заяву, в якій стверджує, що „ЗДА вжиють всіх необхідних засобів", щоб недопустити до того, щоб Куба повела агресію проти будь-якої країни в Західній Півкулі. Президент заявляє, що військова сила режиму Фіделя Кастра в останньому часі була збільшена внаслідок совєтського постачання зброї, між іншою є керовані ракети. Але, казав Президент, немає належних доказів на те, щоб Кастро мав на стільки збройної сили, щоб міг вести офензиву проти когось, бо „коли б було інакше, казав Президент, то це створювало б поважну проблему". Президент заявив: „Режим Кастра не зможе експортувати свої агресивні цілі за допомогою сили або погрозою вжиття сили. До цього не допуститься всякими засобами, які будуть необхідні". Заява Президента свідчить про те, що ЗДА вважають про те, щоб комуністичний режим в Західній Півкулі був обмежений до самої тільки Куби. Президент уважав за необхідне конференцію з представниками двох партій, щоб заспокоїти республіканську критицизм, який закидає урядові, що не реагує на те, що Куба дістає зброю з комуністичних країн та загрожує безпеці Західної Півкулі. Республіканці заповідають, що справа Куби буде виборчою проблемою цього року. Недавно сенатор-республіканець із Ню Йорку Кеннет Б. Кітінг домагався, щоб ЗДА збройною силою разом з іншими американськими країнами зліквідували комуністичне гніздо на Кубі. Сенатор Кітінг закликає уряд, щоб вимагав від членів НАТО, щоб вони не возили совєтської зброї до Куби. Організація Американських Держав на думку сенатора Кітінга не зміє бути байдужою до того, що діється на Кубі. На конференції з конгресовими провідниками Президент сказав, що кубинську проблему треба уважати за частину совєтської небезпеки для миру в світі. З урядових кол повідомляють, що ЗДА незабаром мають звернутися до Організації Американських Держав в справі того всього, що тепер діється на Кубі. На Кубі, як стверджує президент Кеннеді, є вже й керовані ракети, які є подібні до початкових моделів американських ракет „Найк", що можна їх випускати на віддаль 25 миль. На Кубі має бути коло 3.500 совєтських „військових техніків". Організація Американських Держав мала б зайняти становище до цих зброєнь Куби і до побуту там совєтських військових техніків.

Президент доражує всій молоді вертатися до школи

Нюпорт, Ровд Айленд. — 3-го вересня президент Кеннеді видав окреме звернення до американської молоді, в якому закликає її вертатися до школи та навчатися, замість того, щоб шукати нефахової праці. Президент заявляє, що для десяток тисяч американської молоді рішення далі навчатися може бути щасливим моментом на цілe життя. Хто з молоді почне працювати, не маючи фахового вишколу, той в майбутньому може вічно бідувати та не мати завненої праці, — заявляє Президент. През. Кеннеді стверджує, що вже тепер один мільйон хлопців і юнаків у віці до 25-ох років є без праці тому, що вони не мають фахового вишколу. Той відсоток буде збільшуватися, бо доба механізації праці вимагає професійного вишколу. Президент вказав на те, що в найближчих 10-ти роках треба буде 5-ох мільйонів фахових робітників, а одночасно в цій самій декаді коло 7.5 мільйона юнаків і юначок не закінчать гайскулів.

Міні закликає робітників вибрати Конгрес, який підтримуватиме Кеннеді

Вашингтон. — У зв'язку з цьогорічним днем Праці голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій Джордж Міні видав заклик до зорганізованого робітництва, в якому закликає членів робітничих спілок вибрати такий Конгрес, який підтримував би програму президента Кеннеді. Міні заявив, що робітники не повинні дивитися на партійну приналежність кандидатів, тільки на те, як вони голосували у важливих для робітників справах. Міні подав за приклад законопроєкт про медичну опіку над старшими, який перепав в Сенаті малою більшістю, бо деякі сенатори не хотіли підтримати проєкту, який вніс президент Кеннеді і який підтримували АФП — КІО. Палата ще не голосувала в цій справі, тому вибори повинні питатися кандидатів на конгресменів, як вони дивляться на справу медичної опіки над старшими. Кандидат повинен ясно заявитися в цій справі.

500 ОСІБ ЗГИНУЛО В АВТОВИХ КАТАСТРОФАХ

Дітройт. — Крайова Рада Безпеки стверджує, що в автових катастрофах під час Дня Подяки згинуло рекордово високе число осіб — 500. Досі рекордом був 1951 рік, коли число смертних випадків по дорогах і вулицях становило — 461. Найбільше вбитих було в Каліфорнії — 49, Ню Йорк стоїть на другому місці — 30 (з того в самому місті — 7). Під час Дня Праці в автових катастрофах, в різних інших нещастях, як утоплення і смерть під час пожежі згинуло разом — 668 осіб.

„ЛАЙФ" ПОДАВ ІСТОРІЮ ВБИВСТВА Д-РА Л. РЕБЕТА І С. БАНДЕРИ

Ню Йорк. — Відомий і чи не найбільш поширений ілюстрований тижневик „Лайф", приміщення реакції якого пікетувала недавно група українських студентів за послідовне плутання України з Росією, надрукував у своєму виданні на 7-го вересня 1962 р. довшу ілюстровану статтю Джана Л. Стіле про обставини скритовбивства насамперед відомого українського націоналістично-революційного провідного діяча д-ра Лева Ребета, а опісля провідника українського націоналістично-революційного руху Степана Бандери. Стаття має заголовок: „Вбивник, розбещений любов'ю" та підзаголовок: „Справа совєтського шпигуна, що втік на Захід". В статті подано цілий ряд подробиць про скритовбивника Сташинського, його підготову до виконання злочинів скритовбивства двох українських націоналістичних діячів, як і про саме вбивство і пізнішу втечу на Захід. Деякі ілюстрації до цієї статті використано — як це окремо зазначено на початку журналу — з архівів очолюваного п. Миколою Лебедем дослідного видавництва „Пролог". Зміст тієї статті буде поданий — за згодою „Лайфу" — в чергових числах „Свободи".

Комітет Українців Канади домагається, щоб ОН розглянули справу російського колоніялізму

Вінніпег, Ман. — Місцевий український часопис „Канадійський Фармер" за 3 вересня ц.р. повідомляє, що президія Комітету Українців Канади видала у зв'язку з останніми нарадами державного секретаря ЗДА Діна Раска з канадійським прем'єром Джоном Діфенбейкером в Оттаві телеграму такого змісту на адресу міністра закордонних справ Г. С. Гріна:

„В розмовах з секретарем Державного Департаменту Д. Раском буде добра нагода обговорити справу колоніяльного положення України та інших поневолених націй, в системі СССР. Канадійська й американська Делегації в ОН повинні поставити цю проблему на програму для повного всебічного обговорення. Слід обговорити жахливу долю не тільки кілька сателітних країн, але всіх народів поневолених модерним російським, жорстоким колоніялізмом незалежно від часу, коли це поневолення заіснувало. Ми, живучи в демократичних країнах, повинні розуміти і звернути пильну увагу на той колоніялізм, бо демократія пропаде і ми опинимося у безвихідній ситуації, якщо напрямні нашої політики будуть базовані на самолюбстві і діленню поневолених народів на категорії. Українці на Північно-американському континенті, громадяни Канади і ЗДА життєво заінтересовані в долі своїх рідних і цілого українського народу в Україні. Ми глибоко переконані, що обговорення й засудження московського колоніялізму на форумі ОН буде першим правильним кроком до розв'язки грізної проблеми світового значення і це послужить для встановлення тривалого миру в світі".

Науковці направили напрям Марінера II, щоб летів ближче до Венери

Пассадена, Каліфорнія. — Науковці з Каліфорнійського Технологічного Інституту 4-го вересня поправили напрям Марінера II, щоб він летів так, щоб в половині грудня ц. р. минати Венеру, бувши від неї віддаленим тільки на 9.000 миль. Ця поправка напряму відбулася з землі за допомогою електронічних приладів, коли Марінер II був віддалений від Землі на 1.500.000 миль. Коли б Марінер II летів в дотеперішньому напрямку, він минав би Венеру в половині грудня у віддалі 233.000 миль і не міг би був виконати своє завдання — до слідкувати планету, бо це була б завелика віддаль. Наслідки цієї поправки будуть відомі за кілька днів, але вона відбулася згідно з пляном.

Запроєктований 109-денний лет Марінера II до Венери почався 27-го серпня ц. р. із Кейп Канаверал на Флориді з початковою скорістю 25.000 миль на годину. Марінер II важить 447 фунтів, а його довгота становить 12 стіп, а ширина — 16.5 стопи. Перед Марінером є такі наукові завдання до виконання, коли він летітиме попри Венеру: Записувати й передавати дані про температуру Венери, про атмосферу коло неї і про магнетичні поля; Марінер II має також вимірювати космічні промені, соняшну плясму і космічний пил в міжпланетарних просторах В цілому Марінер II має перелетіти 180.200.000 миль по космічних просторах, щоб знайтися у віддалі від Венери на 9.000 миль. Коли кабіна починала свій лет 27-го серпня, то Марінер II був віддалений від Венери на 65.000.000 миль, коли він буде біля Венери в дні 14-го грудня, то тоді Земля буде віддалена від Венери на 36.000.000 миль. Тут треба мати на увазі те, що і Земля і Венера кружляють довкола Сонця і науковці мусіли докладно обрахувати час, коли випустити Марінера II, щоб він за 109 днів був на висоті Венери.

В Україні проголошено драконський указ про конфіскату домів, побудованих чи придбаних на „нетрудові доходи"

Київ. — „Радянська Україна" й інші совєтські часописи в Україні опублікували 30-го серпня ц. р. указ президії Верховного Совєту Української ССР" про безплатне вилучення будинків, дач та інших будівель, споруджених або придбаних на нетрудові доходи". Згідно з цим указом, „будинки, дачі та інші будівлі, збудовані або придбані громадянами на нетрудові доходи, а також за рахунок незаконного використання засобів державних підприємств, установ, колгоспів та інших кооперативних та громадських організацій, підлягають безоплатному вилученню і передачі до комунального фонду районної, міської Ради депутатів трудящих колгоспу, або іншій кооперативній чи громадській організації". Водночас в цим указ постановляє, що „виконавчі комітети районних, міських рад депутатів трудящих" мають переводити основну перевірку, на які кошти були побудовані чи придбані доми, дачі й інші будівлі громадян, і що результати цієї перевірки разом з висновками окремих комісій для цієї справи будуть передавані на розгляд районового чи міського народного суду, який остаточно буде вирішувати конфіскату цих домів, дач та інших будівель, збудованих або придбаних на нетрудові доходи". Далі в цьому ж законі постановляється, що народний суд, прийнявши рішення про конфіскату, „може позбавити колишнього власника будівлі і осіб, які спільно з ним проживають, права користування житловою площею в будинку, що вилучається, і в дачі та іншими будівлями". Якщо під час перевірки справи чи її розгляду народним судом були виявлені „ознаки злочинних дій", осіб, які побудували чи придбали доми, дачі та інші будівлі на нетрудові доходи, справа їх має бути передана прокураторові для переведення слідства.

Сотні тисяч німців оваційно вітали приїзд де Голя до Бонну

Французький президент Шарль де Голь перебуває тепер з офіційними відвідинами в Західній Німеччині. На світлині бачимо 71-літнього французького державного мужа і — позаду нього — 87-літнього західно-німецького канцлера, д-ра Конрада Аденауера.

Бонн. — Французький президент Шарль де Голь прибув в минулий вівторок 4 вересня ц.р. з офіційними 6-денними відвідинами до Західної Німеччини. Йому товаришать його дружина, син Філіп — морський капітан, — міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль й інші високі урядовці. Назустріч де Голеві виїхали на летовище президент Німецької Федеральної Республіки Гайнріх Любке, канцлер Конрад Аденауер і всі члени західно-німецького уряду. Вздовж шляху з летовища біля Кельну до Бонну стояли сотні тисяч німців, які оваційно вітали французького й західно-німецького президентів, що їхали одним відкритим автом. На вечірньому бенкеті в честь де Голя обидва президенти обмінялись куртуазійними, але й політичними заявами. Любке назвав де Голя піонером французько-німецької приязни, — знову ж де Голь висловив признання Західній Німеччині, яка є східнім форпостом вільного світу і з цього приводу наражена на погрози. Де Голь висловив своє переконання, що колись настане час, коли Москва зречеться своїх агресивних тенденцій і вільний світ існуватиме „від Уралу по Атлантійський океан". На серду 5-го вересня призначено першу ділову нараду де Голя і Аденауера. За газетними твердженнями, на тій першій діловій нараді обидва державні мужі розглядатимуть проблему здійснення пляну політичної унії шістьох західно-европейських країн Спільного Господарського Ринку, прийняття до того економічного блоку Британії та у зв'язку з цим зміни в політичній структурі Европи.

Камбоджа погрожує, що запросить комуно-китайські війська

Пномпенг, Камбоджа. — Князь Нородом Шіганук, диктаторський прем'єр Камбоджі, маленької середньо-східньої держави, яка до 1954 року була складовою частиною французького Індо-Китаю, загрозив, що викличе з комуністичного Китаю війська задля „охорони невтральности і безпеки Камбоджі та задля відбиття агресорів". Нородом Шіганук додав, що це не є „поганий жарт". Камбоджа, яка нараховує несповна п'ять мільйонів населення, лежить між Ляосом, Південним В'єтнамом і Сіямом. Нородом Шіганук твердить, що від сторони Південного В'єтнаму і Сіяму раз-у-раз вступають на територію Камбоджі тамошні війська, — знову ж Сіям і Південний В'єтнам оскаржують Камбоджу, що вона толерує комуністичні банди, які використовують терен Камбоджі для випадів у сторону Південного В'єтнаму і Сіяму. Нородом Шіганук запропонував, щоб відбути окрему міжнародну конференцію в Женеві задля загарантування невтральности і непорушности територій Камбоджі, — західні держави неохоче ставляться до тієї пропозиції, щоб не дати нового терену комуністичним країнам для пропагандивних вискоків проти прозахідних сусідів Камбоджі.

Концерт Люби Жук, Богдана Маркова, Марії Боднар був атракцією минулого кінця тижня на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Мистецькою атракцією великого кінця тижня на Союзівці, де в усі три вільні від праці дні відбувалися великі теніcові і плавацькі змагання, влаштовувані Карпатським Лещетарським Клюбом, був концерт відомих українських музиків і співаків — Люби Жук, Богдана Маркова та Марії Боднар, що відбувся під проводом і при співучасті відомого гумориста Івана Керницького - Ікера. Люба Жук, відома українська піяністка з Монтреалю, виступала з композиціями Шумана, Фоменка і Грудина, скрипаль-віртуоз Богдан Марків із ЗДА відограв чотири композиції: Бетговена, Мендельсона, Сарасате і Альбеніса і Марія Боднар відспівала три пісні: одну народну, одну Гайворонського і одну невідомого автора. Впроваджував кожного із виконавців Іван Керницький, який водночас в антракті поміж їх виступами прочитав свою нову гумореску на тему совєтських космічних польотів. Богданові Маркову акомпаніював на фортепіяні корейський піяніст, абсольвент нюйоркської музичної школи Джулліярд Кісун Юн, а музичний супровід до виступу Марії Боднар був в руках молодого піяніста Іринея Жука. Концерт притягнув, як і кожного тижня, сотки слухачів з-поміж гостей і відвідувачів Союзівки, які нагороджували мистців гарячими і рясними оплесками.

СССР ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЛЕТУНСЬКОЇ РОЗВІДКИ АМЕРИКИ

ПОГРОЖУЄ ЗНИЩЕННЯМ БАЗ. — ЗДА ПРИЗНАЮТЬ ПОМИЛКОВИЙ ЛЕТ НАД САХАЛІНОМ ВНАСЛІДОК ВІТРІВ

Москва. — Совєтський Союз передав у вівторок 4-го вересня ц. р. американській амбасаді в Москві на руки шарже д'аффер Джона Мек Свіні ноту з протестом проти здогадного порушення совєтського повітряного кордону в минулу п'ятницю 30 серпня ц. р. американським літаком У-2. Совєтська нота твердить, що американський літак У-2, того самого типу, як той, що ним летів летун Франсіс Гері Паверс 1-го травня 1960 року і що його большевики збили були в глибині совєтської території, загнався над совєтську територію, за 65 клм на схід від міста Южно-Сахалінск на Далекому Сході та впродовж дев'яти хвилин перебував над совєтською територією і водами. Совєтська нота втримана в різкому ароґантному тоні, тавруе „давню піратську практику попередньої Адміністрації", пригадуючи, що сам през. Кеннеді засудив був її після приходу до влади. Водночас совєтська нота промовчує, що вже колпрез. Д. Д. Айзенгавер видав наказ про припинення таких розвідних летів над совєтською територією. Совєтська нота вимагає від Америки, щоб вона „дала ясну відповідь", чи теперішній американський Уряд відмовся розвідчих летів над СССР, чи це тільки „войовничі американські кола" намагаються створити нову напружену міжнародну ситуацію. Водночас Совєти погрожують у своїй ноті „надзвичайно поважними наслідками", що їх матимуть всі ті країни, які дозволяють Америці зберігати в них свої летунські бази. Совєтська нота підкреслює, що від недавнього часу літаки У-2 знову появились в Британії, Західній Німеччині, Японії і Туреччині і переводять лети з отих своїх баз. Совєти погрожують, що вони „загарантують безпеку своїх кордонів" у випадку повного порушення їх американськими літаками та застерігають собі право зголосити скаргу до Об'єднаних Націй.

З'єднані Держави дали негайну відповідь, яку совєтського урядові передав наказний вгорі американський дипломат у Москві. ЗДА стверджують, що дійсно в згаданому большевиками часі американський літак (невказаного в американській відповіді типу) міг був попусти совєтську територію на Далекому Сході, але — мовляв — це сталось ненароком, внаслідок сильних вітрів, які захопили американського летуна під час його лету. Тому й американський літак міг перелетіти кусень південного Сахаліну. Американська нота заявляє, що це сталося мимохіть та що становище президента Кеннеді, з'ясоване в справі отаких розвідних летів 25 січня 1961 року, надалі безмінне.

У Тант проти ревізії чартеру Об'єднаних Націй щодо рівности голосів

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй, У Тант, використав звідомлення, зладжене для 17-ої Генеральної Асамблеї, яка почнеться 18 вересня ц. р., як нагоду для заторкнення найдразливішої актуальної справи Об'єднаних Націй — проблеми рівности голосів всіх членів ОН. У Тант признав, що внаслідку розросту членства Об'єднаних Націй до 104-х членських держав — настало „пересунення балянсу сил" всередині ОН, але він висловив переконання, що це тільки „тимчасова криза довір'я". Він висловився проти такої ревізії чартеру, яка змінила б принцип рівности голосів великих і малих держав і боронив той принцип, як дійсний вислід демократичного характеру чартеру ОН. З інших справ, У Тант поручав сполучити в одній комісії справи колоніяльних держав, які тепер належать до 4-ох комісій. Він привітав згоду ЗДА й СССР співпрацювати в мирних дослідах сферичних просторів, зате з жалем ствердив брак поступу в найважливіші справі міжнародного роззброєння. У Тант широко обмірковує у своєму звідомленні фінансову кризу Об'єднаних Націй.

Катанга приймає пропозицію злагоди з урядом Конґа

Леопольдвіль. — Мойсе Чомбе, президент катангійської провінції в Конґо, висловився позитивно про пропозицію злагоди з центральним урядом Конґа на базі зречення з самостійницьких амбіцій та отримання автономії в межах одностайної конголійської держави. Конкретно, в тій пропозиції, що її передав катангійському президентові шеф місії Об'єднаних Націй в Конґо Роберт Гардінер, казалось про поділ прибутків із багатих копалень, положених на терені Катанги, та про інтеграцію катангійського війська в одну конголійську армію. Для обох цих справ мають бути покликані до життя окремі комісії. Чомбе передав свою прихильну відповідь Об'єднаним Націям, як теж дипломатичним репрезентаціям ЗДА, Британії і Бельгії, які спільно виготовили були той плян. Представник ОН в Конґо зажадав був від Мойсе Чомбе відповіді до десяти днів і той відповів позитивно в призначеному терміні. Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант висловив переконання, що тепер прийде до дійсного замирення в Конґо, передумовою якого буде ліквідація сепесіоністичних тенденцій найбагатшої провінції Катанги.

В АМЕРИЦІ

● Преса повідомила, що в понеділок 3-го вересня у Вестпорті, Коннектикат, втонув 5-річний хлопець із Стретфорду Тома Конко. Він разом із своїми братами 12-річним Михайлом і 8-річним Григорієм, проходжувалися понад берег моря, а їх батько Михайло ловив молюски. Нагло він почув крик дітей, прибіг до них і зумів врятувати тільки двох старших синів, а третій, наймолодший втонув, і поліція витягнула його тіло з води дві години пізніше.

● Диригент Хору Університету стейту Арканзо Ричард Вралерс нарікає на Американську Театральну Академію за те, що не підтримала просьби того хору про фінансову допомогу, хоч хор здобув першу нагороду на міжнародних змаганнях в Італії з рук італійського президента Антоніо Сеньї.

● Найменований на суддю Найвищого Суду ЗДА секретар праці Артур Дж. Голдберг повідомив, що він мусить відложити всі свої публічні виступи в характері секретаря праці. Він анулював свою політичну промову 1-го жовтня у Філядельфії та свої давніше заплановані виїзди за кордон.

● Республіканський кандидат на губернатора стейту Мишіген Джордж Ромні, якого вважають за кандидата на президента в 1964-му році, заявив головні Комітету Виборчої Кампанії, що він не твердив і не твердить, що в Демократичній Партії є прихильники комунізму. „Не вірю, сказав він, щоб Демократична Партія свідомо мала за свого члена комуніста".

У СВІТІ

● Вінстон Черчіл, який скінчив 87 років, рішив більше не кандидувати до парламенту. Він був членом палати громад від 1900-го року. Тиждень тому Черчіл вийшов зі шпиталю, де лікувався після того, як він зламав ногу.

● Японський сенат затвердив закон, на основі якого Японія зобов'язується звернути Америці 490 мільйонів долярів протягом наближчих 15-ох років. Це зворот післявоєнної допомоги, отриманої від ЗДА.

● У Південній Кореї повінь забрала в минулому тижні життя 242-ох особам. Найгірше потерпіло місто Санчон, що має 70.000 мешканців. Півтори тисячі домів цілком знищено.

● Князь Станіслав Радзівіл, що є шваґром прав. Джакліни Кеннеді, заявив журналістам в Італії, що його дружина, яка була раніше замінена за американським видавцем Майкелом Кенсфілдом, внесла до Ватикану просьбу на уневажнення того її першого подружжя. Якщо воно буде уневажнене, то Радзівіли, які в 1959 році взяли цивільний шлюб, повінчаються в католицькім церковнім пілюбе.

● В Данії 52-річний прем'єр Віго Кампман зрікся свого становища внаслідку затяжної недуги серця. Його наступником став міністер закордонних справ Єнс Отто Краґ, а новим міністром закордонних справ призначено вже досвідченого делегата до ОН, Пера Гекскерупа. В Данії парламентарну більшість мають соціял-демократи. Данія належить до НАТО.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorised July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Нова провокація на Кубі

Минулого тижня з кубинських воєнних корабликів обстріляно американський літак, внаслідок чого департамент оборони видав розпорядження, щоб в майбутньому американські літаки відповідали вогнем но подібні провокації. Водночас в пресі появилося багато вісток про прибуття на Кубу не тільки чергових транспортів совєтської зброї, включно з протилетунськими ракетами, але й совєтських військових „фахівців". Авторитетні чинники стверджують, що під цими „фахівцями" й „дорадниками" треба розуміти просто совєтських вояків різних спеціяльних частин, які прибули на Кубу вишколювати кубинців у користуванні наймодернішою зброєю. Сенатор Кеннет Кітінг твердить, що протягом одного лише серпня висадилось на Кубі 1.200 совєтських вояків. Американські військові чинники запевняють, що їх вже на Кубі кругло 5.000.

Та й самі большевики не дуже заперечують свою посилену військову „допомогу" Кубі. Минулої неділі проголошено офіційний совєтський комунікат про відвідини в Москві на переломі серпня й вересня минулого року кубинських ватажків, з якими підписано угоду про збільшену „допомогу" збоку СССР для Куби. Щоправда, у тому комунікаті говориться на першому місці про допомогу для кубинського металюргійного промислу і сільського господарства, але стверджується також, що „у зв'язку з погрозами збоку імперіялістичних аґресорів" признано Кубі „військову допомогу". Кубинська преса широко розтрубіла цей комунікат, яким Кремль, так би мовити, потвердив свою „опіку" над Кубою.

Очевидно, що, розшифровуючи совєтську пропаґандивну фразеологію, треба розуміти згаданий комунікат так, що Москва приспішеним темпом розбудовує власний мостовий причілок на Кубі. В західній пресі є вістки про встановлювання на Кубі совєтських ракетних баз, з щораз докладнішим переходом під совєтську контролю кубинської економіки і всього військового апарату. Ясно, що, в порівнянні з американською збройною потугою, Куба, якби навіть стала арсеналом зброї совєтської продукції, не являтиме собою воєнної загрози. Але вона може стати поважною загрозою для відсталих з військового погляду інших латинських сусідів Куби. А у відношенні до З'єдинених Держав приявність на Кубі совєтських вояків і совєтської зброї — це морально - політична провокація.

Тому не диво, що в американському громадянстві щораз частіше лунають поважні голоси, що вимагають скінчити з отим кубинським боляком. Республіканський сенатор Гомер Кейпгарт з Індіяни, як і демократичний сенатор Стром Турмонд з Південної Кароляйни, одверто закликають уряд до блискавичної військової ліквідації режиму Фіделя Кастра. Цей останній залякує Америку, що кожна спроба її „інвазії" на Кубі спричинить вибух нової світової війни. Однак, було б добре, якби комуністичні погрози й залякування не мали впливу на політику ЗДА. Якщо доктрина Монро з 2-го грудня 1823-го року, яка застерігалась проти активного втручання европейських держав в західню гемісферу, згідно з заявами всіх президентів ЗДА, включно із Д. Д. Айзенгавером і Дж. Ф. Кеннеді, і тепер зберігає свою силу, то треба ділом, а не словами доказати, що ЗДА вміють боронити свої політичні доктрини, свій престиж і свої інтереси. Остання заява президента Кеннеді про те, що ЗДА вживуть „всіх необхідних заходів", щоб не допустити до аґресії збоку Куби проти будь-якої частини Західньої Гемісфери, переконує, що уряд ЗДА не легковажить совєтських провокацій на Кубі.

Організованість і сила

Великий кінець тижня, що у зв'язку з Днем Праці припадав на 1-3 вересня, буде записаний в історії української спільноти ЗДА і Канади не тільки сухими хронікальними даними, що в цих днях відбулися такі то й такі зустрічі, здвиги, конвенції чи збори українських організацій та об'єднань. Куди важливішими фактами, як самі ці, кажучи загально, імпрези, були їх перебіг і вислід, їх питома вага в житті української спільноти у вільному світі. Своїм розмахом, чисельністю заанґажованих у них широких мас української еміграції всі ці зустрічі, здвиги і зібрання довели не тільки силу й згуртованість наших організацій та об'єднань, які їх влаштовували, але і їх живучість, безупинний ріст. Факт цей незвичайно важливий, бо він свідчить про те, що українська спільнота, не зважаючи на багато років перебування в умовах діяспори, не тільки не втратила свого обличчя, але також зберігає свій внутрішній елян, свою життьовість і притягальну силу для нових поколінь, народжених поза Україною.

Найбільш показовою для живучости української спільноти й росту її організованої сили була, як сказано, многолюдність усіх цих зустрічей. Не зважаючи на те, що відбувалися вони в тих самих днях і не раз у невеликій віддалі одна від одної, всі вони стягнули велику кількість учасників, особливо з-поміж молоді. Кожен, хто мав можливість взяти безпосередню участь у двох чи трьох імпрезах цього великого кінця тижня, просто дивом дивувався, звідки взялося стільки їх учасників і гостей-глядачів цих організаційних здвигів. Надзвичайно людно було не тільки на Пластовій Оселі „Вовча Тропа", до якої Ювілейна Пластова Зустріч стягнула майже дві тисячі пластунства різного віку, починаючи від наймолодших - новацтва, але ще й яких 3 тисячі громадян. Так само тяжко було протиснутися на площах і по великих залях Союзівки, на якій відбувалися плавацькі та тенісові змагання з участю десятків спортовців і соток глядачів, прихильників українського спорту і спеціяльно прибулих на ці дні на Союзівку гостей. Людно було в ці дні й на Оселі СУМА в Елленвілі, Ню Йорк, і на оселі цієї ж організації „Київ" біля Дітройту, де зібралися тисячі старших і юних сумівців та їхніх симпатиків. Сотки осіб брали участь в конвенціях таких відомих американсько-український організацій, як Ліґа Української Молоді Північної Америки в Маямі Біч на Флориді, Молодь Української Націоналістичної й Організація Державного Відродження України у Лігайтоні; Па., зборах Об'єднання Демократичної Української Молоді в Глен Спей, Н. Й., зустрічі дивізійників на оселі „Діброва" біля Дітройту та інших.

Характеристичною для сили й розвитку української спільноти у вільному світі була Ювілейна Зустріч Українського Пласту, що має за собою вже 50 років виховно - організаційної праці. Як організація, що існувала в країнах діяспори, Пласт не тільки збільшив загальну кількість свого членства, але має також безупинний приплив наймолодшого елементу, усе дітвори, народженої вже тут, далеко від України. Так само проявляють себе й інші українські молодечі організації — МУН, СУМА чи ОДУМ.

Усе це доводить, що українська спільнота у вільному світі звернена обличчям у майбутнє, що вона є невичерпним резервуаром української живучости, що українці, навіть в умовах розселення, перебувають, як і їхні земляки на рідних землях, в безупинному поході вперед до своєї державности і суверенности.

Ю. Пундик

РЕВОЛЮЦІЯ 20-го СТОЛІТТЯ

(3)

У той час, як дві третини людства намагаються перескочити прогалину між відсталістю й поступом і зрівнятися з Заходом, на самому Заході відбувається інша революція, революція в державно-політичній і господарській філософії. Безпосередньої її причини треба шукати в науково-технічній революції нашого століття. Не інакше як тільки революцією треба назвати останні досягнення науки й техніки, які за 40 років зробили більший поступ, як зроблено за попередні тисячоліття людської історії. Багато того, чого наше теперішнє середнє покоління вчилося в школі, нині вже цілком перестаріле; те, що було ще недавно фантазією, стало дійсністю. Наука прокладає вже конкретні шляхи з нашої плянети до інших плянет сонячної системи. Наш фізичний світ поширюється, але водночас на наших очах маліє наш дотеперішній світ.

Усе це примушує піддати ревізії наш погляд на національні взаємовідносини, наше поняття суверенности нації на її власній території. Вже поява літаків як військової зброї поставила під сумнів значення кордонів, недоторканість державної території й господарську незалежність країн. При нинішніх засобах зв'язку й комунікації, а особливо при наявності новітніх засобів війни й тотального знищення, врешті при нових технічних методах і вимогах виробництва поняття державної суверенности нації стали ще більш відносними. Яку вартість мають державні кордони для штучних плянет - сателітів? Чи може якась країна тішитися своєю державною суверенністю, коли її за кілька хвилин може знищити ядрова чи воднева бомба, випущена з бази, відділеної кількома кордонами інших, навіть приязних держав? З-поміж понад сотню держав, що як суверени належать до Об'єднаних Націй, лише декілька можуть діяти як справжні суверени. Суверенність же інших є лише відносна, залежна від певного укладу політичних і мілітарних сил кількох справжніх суверенів. Але навіть і суверенність тих кількох „повних суверенів" є також відносна. Відріжте ЗДА від закордонних джерел цілого ряду важливих господарських сирівців, і сила, могутність та суверенність ЗДА стануть мітом.

В цих обставинах тенденція до політичного об'єднання Західньої Европи, ідея якої жевріла століттями, є висловом не тільки бажання, але й реальної конечности. Це об'єднання є передвісником подібних процесів і в інших частинах світу. Зародки господарських об'єднань існують вже в Південній і Центральній Америці, на Далекому Сході і в Центральній Африці, а над південним узбережжям Середземного моря постає візія арабського політичного об'єднання. Всі ці об'єднання не стануть реальною дійсністю в недалекому майбутньому. Політична інтеграція народів з окремими традиціями це затяжний процес, що, як показує досвід Західньої Европи, вимагає попереднього національного самозавершення; щойно після процесу такого самозавершення і на базі зговорення, як вільних з вільними і рівних з рівними, можливе тривке політичне об'єднання націй. Тому приходиться дивуватись наївності тих західних політиків, які цілком щиро й поважно думають про перетворення совєтської імперії в такий добровільний господарсько - політичний бльок, бо, мовляв, розчленування СССР ітиме всупереч загальній тенденції до міжнаціональної інтеґрації радше, ніж дезінтеґрації.

Врешті не можна поминути ще одного явища в процесі революції двадцятого століття, а саме повільної зміни у господарській системі Заходу. Основне її заложення вільної ініціятиви, приватної власности й вільної ринкової конкуренції не змінилося, бо життя доказало позитивну вартість такої системи в противагу до державного капіталізму й централізованої бюрократії комуністичної системи. Але господарський лібералізм Заходу повільно переходить мутацію від клясичної абсолютно вільної ринкової системи, яку півтора століття тому рекомендував Адам Смит, до свого роду комбінації приватної ініціятиви з державною контролею. Знов таки такий перехід подиктований розвитком техніки виробництва.

Передумовиною зовсім вільної ринкової конкуренції, про яку писав Смит, є існування великої кількости підприємців, які у взаємній конкуренції продукують той самий товар. Модерні методи виробництва вимагають концентрації продукції в дуже невеликій кількості підприємств - колосів, які таким чином здобувають монопольну позицію на ринку. Разом з тим деякі ділянки найновішої продукції й дослідів не під силу навіть найбільшим підприємствам, хоч би, наприклад, розвиток атомової енерґії для цивільного вжитку. Таким чином держава примушена включатися в господарське життя, реґулювати й контролювати його, щоб забезпечити його правильний розвиток. Цей зріст державної інтервенції, яку дехто називає „соціялізмом", хоч до справжнього соціялізму їй ще далеко, видно навіть у ЗДА, де традиції вільної ринкової системи збереглися чи не в найкращій формі.

У цьому світовому зрушенні ідей і систем українська політична думка займає досить пасивне становище. На українському материку вона не має змоги розвиватися із зрозумілих причин. Тому завдання формувати її припадає на українську еміграцію в цілому і на її політичні організації зокрема. Вони повинні розробляти ідеологічно - політичні концепції і мобілізувати решту еміґраційної суспільности. Самих кличів про визволення України, про українську національну революцію не досить. Іде про докладне усвідомлення того, як ми ту революцію уявляємо, в яке річище її хочемо спрямувати і як оформити цей рево-

(Закінчення на сторінці 3-ій)

ЩЕ ПРО „ЗЛИТТЯ МОВ"

Доповідаючи про нову програму партії на 21-му з'їзді КПСС, Хрущов заявив:

„У нашій країні йде процес зближення націй, посилюється їх соціяльна однорідність. В ході розгорнутого будівництва комунізму буде досягнута цілковита єдність націй... Трапляються, звичайно, і такі люди, які нарікають на те, що стираються національні відмінності. Ми їм відповідаємо: комуністи не будуть консервувати й увіковічнювати національні відмінності. Ми будемо підтримувати об'єктивний процес все тіснішого зближення націй і народностей... Слід з усією большевицькою непримиренністю викорінювати навіть найменші прояви націоналістичних пережитків".

Ідучи слідом за Хрущовим, пленум Центрального Комітету компартії України у своїй постанові з 11-го серпня ц. р. ствердив, що партійні організації у проведенні ідеологічної роботи повинні „всіми засобами підкреслювати новий етап у розвитку національних відносин в СССР, який характеризується дальшим зближенням націй і досягненням їх повної єдности".

В який спосіб має бути досягнена згадана єдність націй про це сказав у своїй статті п. з. „В. І. Ленін про російську і національні мови нашої країни" кандидат філософічних наук І. Кравцев так:

„Процес збагачення і зближення мов закінчиться їх повним злиттям в єдину світову мову після перемоги комунізму в міжнародному маштабі". („Радянська Україна" з 13-го квітня 1960 р.).

Так писав Ленін, який ніколи не був лінґвістом, але для Кравцева і для партії це догма, яка мусить бути введена в життя. Леніна критикувати не можна, хоч, коли треба було боронити тези нової програми в економічно - соціяльних питаннях, то сам Хрущов не завагався заявити, що від часу смерти Леніна зайшли у світі такі зміни, яких навіть „Ілліч" не міг передбачити.

Хоч Хрущов та його підголоски в Україні цього виразно не кажуть, але, говорячи про єдину світову мову, очевидно мають на думці, що тою мовою стане російська мова.

Чи є для цього можливості? Які є вигляди на те, щоб російська чи будь-яка інша мова стала колись єдиною світовою мовою?

Щоб показати безпідставність такого припущення, вистачить запитати якогонебудь китайця, від Мао Тсе-тунґа починаючи, а на найубогішому членові сільськогосподарської комуни кінчаючи, чи згідний він, в ім'я будови комунізму, відректися своєї китайської мови і прийняти за свою російську мову. Нехай би Хрущов і його підголоски послухали, що ті китайці відповіли б їм на це питання.

Не сумніваємось, що таку саму відповідь дістав би Хрущов від кожного англійця, еспанця, француза, портуґальця. Але коли б когонебудь із них запитати, чи він хотів би, щоб його мова стала світовою мовою, то напевно відповідь була б позитивна. Такий у людей мовний патріотизм і прив'язання до рідної мови.

Але не йдімо далеко. Коли б уже не шовіністично настроєній російській совєтській інтеліґенції, але звичайному сірому „русскому человеку" сказати, що в ім'я комунізму він повинен відректися своєї мови і вивчати, наприклад, китайську, як світову мову, чи не плюнув би той „русский человек" в лице тій людині, що таке йому запропонувала б? Так само вчинили б українці і інші національності СССР супроти московської політики „злиття націй", якби над ними не висів терор.

Коли вже нині в „соціялістичному таборі" немає згоди щодо розв'язування соціяльно - економічних проблем, які є суттю вчення Маркса - Енґельса - Леніна, бо інтерпретаторами того вчення виступають тепер не тільки Москва, але також і Пейпінґ, і Београд, і навіть маленька Тірана, які по-своєму хочуть розв'язувати ці проблеми, то як же тоді говорити про глобальне розв'язування проблеми створення єдиної світової мови, в якій всі інші мови мають розплистися?

Жаден народ у світі, коли він не буде до цього примушений найжорстокішим терором, не відцурається своєї мови, а буде її берегти, плекати і розвивати.

Але й заводити терором єдину мову в світі, з тим, щоб усі інші мови зникли, було б можливе тільки тоді, коли б цілий світ, ставши комуністичним, управлявся одним центром, одним урядом, скажемо з Москви або Пейпінґу.

Чи Хрущов і його підголоски вірять, що колись це станеться?

А навіть якби це сталося, чи сотки мільйонів американців, англійців, французів відмовилися б добровільно від своїх рідних мов?

Немає найменшого сумніву, що не відмовилися б.

Проблему мови не можна розглядати механічно, мовляв, видали декрет про злиття мов, розписали інструкції партійним організаціям, а для тих, що не достосуються до зарядженъ, організували додаткові табори над Білим морем, на Ґренляндії чи Вогненній Землі, бож тоді вже буде, мовляв, світовий уряд.

Мова кожного народу розвивається органічно, під впливом характеру самого народу, його звичаїв, географічного положення і безлічі інших факторів. Внаслідок цього мови не виявляють тенденції до зливання, а, навпаки, є виразні докази на те, що навіть та сама мова, перещеплена на інший континент, змінюється, відчужується від своєї „матірньої мови".

Прикладом для цього твердження може бути те, що сталося з англійською мовою на американському континенті. Яких сто років тому в Америці і Англії була одна й та сама мова. Але нині, хоч американці та англійці й говорять „англійською" мовою, є вже підстави відрізняти „американську" і „англійську" мови. І процес диференціяції цих двох мов поглиблюється. Яких драконівських заходів треба було б ужити для того, щоб вільний розділ цих двох мов затримати. І чи взагалі це було б можливим?

А яких терористичних заходів треба було б ужити, щоб, завівши одну світову мову, вдержати її єдиною, запобігти, щоб в різних кінцях земної кулі не ділилося з нею того, що діється нині з англійською мовою? Який величезний апарат для цього був би потрібний?

Варто було б ученим лінґвістам забрати в цій справі слово.

Труднощі із заведенням єдиної світової мови, з елімінацією всіх інших мов і вдержанням цієї єдиної мови були б такі великі, що в порівнянні з ними заведення комунізму на цілій землі було б дитячою іграшкою.

А кому і нащо потрібна єдина мова на землі і яка була б користь з її заведення? Крім Москви, яка пропагує цю ідею для своїх власних цілей — нікому!

Яку користь матиме мешканець Патаґонії і мешканець Камчатки, ескімос з Далекої Півночі і абориґен полінезійських островів з того, що вони будуть говорити єдиною мовою, накиненою їм таким великим коштом?

З другого ж боку знищення усіх мов і заведення натомість єдиної мови позбавить культуру людства всіх тих надбань, що їх вносять у неї культури поодиноких народів, які є випливом власне відмінности мов поодиноких народів.

Можна проти цього піднести такі арґументи:

Культурні і наукові надбання поодиноких народів, списані у їх рідних мовах, недоступні цілому людству; може прийти в житті людства такий етап, на якому робітників треба буде перекидати з одного континенту на другий, тож не знаючи місцевої мови, їм трудно буде натуралізуватись.

Сполучені з цим труднощі можуть бути легко розв'язані вже тепер, без потреби чекати на заведення комунізму в усьому світі, а в консеквенції і єдиної мови. Якесь світове тіло, хоч би Об'єднані Нації, могли б прийняти постанову, щоб в усіх школах усіх країн світу одна, дві чи три мови мають вивчатися як світові мови. Робітник, закінчивши школу, знатиме одну із світових мов так, що де б він не опинився, він зможе розговоритись нею; шедеври літератури, наукові твори будуть перекладатися на ці світові мови.

А національні мови, національні культури будуть собі й далі існувати, розвиватися і збагачувати загальнолюдську скарбницю науки і культури. Це дуже важливо, спеціяльно коли йде про культуру, яка в обставинах сучасного розвитку техніки зубожується.

У світлі вгорі сказаного курс Москви на злиття націй СССР в одну — російську, очевидно, — націю, є нічим іншим, як московсько - большевицьким виданням валуєвщини. Ніякого об'єктивного процесу зближення націй в СССР не існує, існує натомість брутальний процес ліквідування терором, не тим сталінським, але хрущовським, який діє в рукавичках, націй і народів в СССР.

„Об'єктивний процес зближення націй", „процес злиття мов", і „злиття націй в СССР в єдину націю" — видумки Москви для проведення її шовіністично - імперіялістичних цілей. (вбв.)

Михайло Савчин, кол. УСС

ЛИСОНЯ

„Як з Бережан до кадри січовики манджали"... Стрілецька пісня. Хто її не знає? Кому з нас, старших, вона до болю не нагадує тих щасливих хвилин молодих років, коли усе з нами тоді жило і дихало радісною, свіжою весною. І як воно не дивно? Ця не бойова, сантиментальна пісня постала 46 років тому, після затяжних і тяжких боїв УСС на Лисоні біля Бережан, отже в часі неприхованого пригноблення і жалю за вбитими прекрасними товаришами по зброї, з настирливим питанням: як бути далі? В таких тяжких хвилинах на подібне питання в УСС'ів була одна відповідь: Ще так не було, щоб якось не було. Йдімо далі!

Ця пісня, як і декілька інших з тих тяжких днів, пішла потім у народ, як спомин про перебування УСС'ів в Бережанах і околиці. Між двома світовими війнами її виспівували наші села і міста, любувалися нею хлопці і дівчата і кожне українське серце. А потім, недолею гнані, ми з іншими піснями забрали її з собою в далекі вільні світи, як євшан-зілля, як теплий, чарівний спомин про рідний наш край і, зокрема, про той малий куточок нашої землі біля Бережан, з святими могилами новітніх лицарів-героїв. Багато їх там упало.

Лисоня з сусідніми Потуторами і Дикими Ланами, після Маківки, це одне з найважливіших й одночасно найкривавіших побоєвищ, що їх УСС'си мали на своєму шляху. У боях Леґіон УСС'ів склав великі і болючі жертви, бо аж 93 вбитими і 276 пораненими старшин, підстаршин і стрільців. Як на малу військову формацію, це був завеликий упуск крови. Два числа: 93 і 276, що дає в сумі 369, а який же глибокий їх зміст і гордощів і болю, не тільки в матерів і батьків за своїх синів героїв, але в усіх, кому стрілецька ідея була дорога. Ми, живі ще свідки і учасники тих боїв, добре пам'ятаємо, яке враження викликали ті жертви в нашому суспільстві. З тяжким серцем всюди про це говорили, і ці розмови навіяні були великою журбою, а то й оправданим острахом, що через надмірну жертвенність Леґіон УСС'ів перестане існувати. Ніяк не можна допустити до такої самоліквідації — говорили — бо це вийшло би на шкоду нам і на превелику радість тих наших ворогів, що від самого початку уживали всіх засобів, щоб Леґіон УСС'ів знищити. Та такі і подібні міркування людей доброго українського серця, що не знають психіки вояка, не все можуть бути переконливі.

Не без гордости ми можемо твердити, що УСС'и з високо розвиненою вояцькою амбіцією і мораллю були свідомі, що тільки жертвенно пролитою кров'ю в боротьбі з ворогом можна вибороти своєму народові силу і право бути господарем на своїй прадідній землі, що тільки такою високою ціною можна привернути честь його поганьбленому імені. Ця істина сповнювала їхні уми та серця і була імперативом в кожній їх вояцькій дії.

Закохані у цю велику правду і там на Лисоні 46 років тому подивуґідною відвагою йшли вони тоді у бій.

3-го вересня 1916 р. біля 4-ої год. над раном наша 3-тя сотня І-го куреня (кол. сотня Вітовського) стояла на подвір'ї одного господарства в Посухові, в повному боєвому виряді, готова до вимаршу. Командант сотні чот. В. Кучабський відібрав звіт і поінформував, що ніччю москалі захопили наші становища на Лисоні. Якусь частину куреня ляндштурми полонили, а решта відступила.

— Наше завдання — говорив він — протинаступом відбити втрачені позиції на правому крилі Лисоні в ліску. Я не потребую вас агітувати. Ви самі знаєте... Ворог мусить бути викинутий! Це все. — За хвилю ми, як остання резерва того відтинку, вийшли з Посухова в напрямі Лисоні.

Було темно, хмарно і досить вогко. Ми переходимо впоперек дорогу, розсипаємося в розстрільну і хильцем посуваємося під гору. Нас освітлюють ракетами. Доглянули. Густо почала обстрілювати ворожа артилерія від сторони Потутор. Вгорі почали явчати „дурні івани". Вже розриваються поміж нами і викидають стовбури землі і каміння. Тарахкотять кулемети. Кулі дзижчать, як оси. Над нашими головами повно хмарок від розриву шрапнелів, що сипали смертоносними „московськими галушками". Чути крик ранених. Йдемо, а радше лізимо самою серединою пекла. Пекла?

— Натягни добре мазепинку, бо сиплять галушками! — кричить стр. сл. п. Федь Левицький.

Ми вже на горі, досягаємо ліска. Проти нас вискакують з наїженими штиками москалі. Але цільними стрілами кулемета їх примушує завернутися сл. п. хор. Кліщ. Ще і ще раз... Але наш кулемет вже не відповідає... Гарматна стрілянина ущухла, і тепер вже тільки обопільна густа стрілянина з крісів. Летять і розриваються ручні гранати. Праворуч від нас чот. В. Гнатевич ходить поміж кулями і завертає ляндштурмістів до залишених позицій.

З тяжко пораненою рукою йде ще з нами всіми люблений, один з найкращих старшин хор. М. Мінчак. Рука в нього кривавить, але ноги ще несуть і в вирішальній хвилині він не покидає своїх товаришів, бо... такі були УС-С'си. Від вбитого товариша бере кріс з баґнетом відважний хор. М. Матчак. Може ж прийти до рукопашного бою... Йде інвалід хор. Пасіка, чот. Кучабський і, Боже добрий, всі ті стрільці, колишні студенти, що не шукали в Леґіоні можливости дослужитися ранґи у той час, коли їхні шкільні товариші в австрійській армії були вже старшинами.

Втрачені становища ми здобули, але за нами залишилося багато вбитих і поранених, і до сьогодні залишився жаль по них у нашому серці.

Полягли друзі наші в побідному бою за Україну у той час, коли, за словами Симона Петлюри, світ не знав, що таке Україна, коли світ не визнавав нашого народу за окрему націю, коли і ми самі, живі ще свідки тої сумної дійсности бачили і знали, що нарід наш лихою долею розбитий з різними прерізними, навіть образливими назвами як: русини, руснаки, рутенці, малороси, хахли, тутешні або кацапи — як ми їх називали, і дальше, православні, греко-католики і ще як хочете з назвами етнічних груп. Оце і був той великий ворогом покраяний український нарід, що до 1914 року не знав свого імени. І коли сьогодні наші люди у вільному світі і там поза „мурами ганьби" гордо заявляють що вони — українці, то це частинка заслуги і кривавої жертви героїв Лисоні, тих перших новітніх українських вояків, що жертвою власного життя підтвердили присягу, зложену в Стрию 3 вересня 1914 року.

Пройдуть віки, а слава героїв Лисоні ясніти́ме в серцях українських поколінь і, як тоді, на оборону святої нашої України завжди запалюватиме їх наша стрілецька пісня: „радіють гори і степи, бо нас у бій благословить могутній дух Мазепи"...

Нарід наш на Західній Україні не забував героїв Лисоні і їх святих могил. Зблизька і здалека приходили до них наші люди не раз цілими процесіями, щоб в молитовному поклоні стати перед їх чином і жертвою. Сьогодні, в умовинах тяжкої московської неволі, нарід наш не може маніфестаційно виявляти своїх почувань до героїв Лисоні. Можливо, що і хрестів вже на тих могилах немає, бо новітні тирани добре дбають за те, щоб затерти сліди української слави, як це пророкував геніяльний Тарас Шевченко: „Знесуть високії могили і понесуть із словом зла"...

Сумує тепер Лисоня з своїми пораненими деревами, свідками стрілецької слави, бо ще й у цю 46-ту річницю не прийдуть до них з бадьорою стрілецькою піснею діти нашої України, заквітчані синьо-жовтою стрілецькою відзнакою. І там з доріг світів далеких загороджено туди дорогу і тільки понад бурхливим широким морем линемо нашими думками і нашими почуваннями до тих святих могил героїв, наших безсмертних Українських Січових Стрільців, що в запалі завзяття, в горінні безмежної любови за рідний край, за кращу його долю життя своє віддали.

ЦЕРКВА В НЕБЕЗПЕЦІ

Брутальне поборювання віри в Бога і насильне защеплювання атеїзму в країнах комунізму обурює віруючих людей по всьому світі. В країнах, опанованих комунізмом, Церква в більшій небезпеці, ніж в країнах іншого роду диктатури. Під час цьогорічного, 12-го з черги конгресу „Церква в небезпеці", що відбувся 28-31 липня в Кеніґштайні коло Франкфурту (Німецька Федеративна Республіка), Апостольський Екзарх для українців-католиків у Німеччині Кир Платон Корниляк, між іншим, підкреслив, що цей конгрес є доказом того, що ми не забули про наших братів і сестер за залізною завісою.

Людям, говорив Кир Платон, рідко коли трапляється нагода так зосереджено роздумувати про Церкву, батьківщину, релігію, ідеології, як це саме тут в Кеніґштайні під час зустрічей представників різних народів. Але ці дні, не повинні залишитися тільки теорією, — вони повинні бути духовними вправами в практичному житті. Треба стало застановлятися над тим, як і що корисного можемо зробити для наших братів і сестер на Сході. В зв'зку з цим Єпископ Платон висловив думку, що як довго є люди, які прибувають на подібні конгреси, щоб подати помічну руку поневоленим народам — надія на справжній світовий мир ще не втрачена.

Цьогорічний конгрес „Церква в небезпеці" відбувся під моттом „Комунізм і релігія". В конгресі взяло участь 500 осіб з 30-ти країн, в тому числі й українці, зорганізовані Українським Християнським Рухом в різних країнах Західньої Европи. В цьому конгресі взяли участь не тільки католики, а й християни інших віровизнань, головно євангелики, і православні. Але, не зважаючи на гасло „комунізм і релігія" — тематика конгресу виходила далеко поза рямці виключно релігійних питань. Працями конгресу керував, ректор колеґії „Альбертус Маґнус" прелат д-р А. Кіндерман.

Конгресові надіслано привітання від різних релігійних і культурних організацій та окремих особистостей, в тому числі від Папи Йоана XXIII і канцлера д-ра Конрада Аденауера з побажанням доброго успіху.

Конгрес ствердив смутне явище, що посилена брутальна боротьба проти релігії в країнах комунізму продовжується різними методами. Про переслідування релігії заговорив свого часу також і московський патріярх Алексій.

В некомуністичному світі нарешті починають розуміти діялектичність комунізму: з одного боку, комуністичні конституції нібу ґарантують свободу релігії, а з другого боку, релігію ліквідують за всяку ціну. Конгрес ствердив, що в декотрих сателітних країнах ще дозволено навчання релігії в церкві або в парохіяльних приміщеннях, але в Совєтському Союзі віддавна ведеться завзята акція за те, щоб молодь не відвідувала храми, а навчання релігії дітей нижче 18-ти років просто заборонене. В Польщі сьогодні одинокий католицький університет в Любліні ліквідує комуністичний уряд в той спосіб, що його обтяжено податками в 35 мільйонів злотих річно. Подібними „злагідненими" методами ліквідується майно церков та церковних організацій в усіх країнах комуністичного режиму.

На цю тему дано вичерпну інформативну доповідь професора орієнтального інституту в Ватикані де Врісс на тему „Комунізм і релігія".

Бельгійський місіонар, о. Дріс ван Коальс, з'ясував комуністичний садизм в червоному Китаї над ним особисто і його товаришами недолі. Завданням комуністичних функціонерів було при помочі різного рода тортур зломати характер віруючих і примусити їх зректися віри в Бога та прийняти комуністичну ідеологію. Д. Коальс катували у в'язниці головно за те, що він свого часу написав був своїм батькам у Бельгію про зайняття комуністичними військами Пекіну. Тоді, коли вся комуністична преса і радіо широко розписувалися про той факт як про славетну перемогу Мао-тсе-тунґа над Чіянкай-шеком — вістку про те своїм рідним Д. Коальс заряховано „як шпигунство в користь бельгійського уряду". Повернувши живим з Китаю, Д. Коальс написав книгу під наголовком „Захоплення самогубством", в якій він описав свої переживання і трагічне положення віруючих та католицької Церкви в червоному Китаї.

Про комуністичну агітацію в Південній Америці говорив колишній посол до німецького „Бундестаґу", а теперішній голова Німецько-бразилійського товариства проф. д-р М. Ґерґен. На американському континенті, сказав доповідач, нараховується сьогодні 250.000 членів комуністичної партії. Те число порівняльно не велике, але Москва, використовуючи соціяльну несправедливість в країнах Південної Америки, зводить там сильну агітацію за те, чого вона народнім масам в Совєтському Союзі дати не може. Висновок з доповіді проф. Ґерґена зроблено такий, що головним завданням урядів в країнах Південної Америки є — реалізувати здорові соціяльні реформи, а економічно сильні країни повинні чимскорше допомогти розвинути там необхідну упромисловленість, щоб піднести життєвий рівень населення.

Влучно з'ясував ситуацію Церкви під большевицькою окупацією в Східній Німеччині один з недавніх утікачів зі Східнього Берліну. Він сказав, що віруючі під владою Вальтера Ульбріхта, головно після 13-го серпня 1961 року, поділяють недолю населення інших країн комуністичної займанщини. Берлінський мур, говорив доповідач, уможливлює сьогодні комуністам ще менше, ніж дотепер рахуватися з волею широких народніх мас населення, розраховуючи на те, що тепер існує вже менша можливість втечі від брутального комуністичного режиму.

Про залицяння Москви до народів африканського континенту говорив проф. Гіпкенс з Франкфурту. Прелат П. Гіпкенс на початку своєї доповіді заввважив, що не ввесь хаос, який сьогодні помічається в Африці, треба вписувати на рахунок Москви. Африканський континент характеризується і сутто своїми проблемами, які народи Африки намагаються розв'язати по-своєму, і для них треба мати зрозуміння. Але факт, що Москва сьогодні більше, ніж колись, присвячує Африці пильну увагу.

На Заході бачать і розуміють пляни Москви. А консеквенції з цього такі, що сьогодні в демократичних країнах західнього світу вчиться далеко більше, ніж в країнах комуністичного бльоку африканської і південно-американської молоді, не кажучи вже про далеко інтенсивнішу господарську допомогу цим країнам, ніж її можуть їм дати комуністичні уряди. Проф. Гіпкенс, як знавець проблем африканського континенту, сьогодні тільки в своєму інституті „Американа" згуртовує понад 200 студентів з різних африканських країн, де вони перше вивчають німецьку мову, щоб пізніше успішно могти студіювати на німецьких університетах та іншого рода високих школах з метою формувати суспільно-політичне життя в своїх країнах в дусі християнських ідей.

Глибоко змістовну доповідь виголосив ґенеральний секретар Федерації міжнародних християнських професійних спілок, Г. Авґуст Ванстендель з Брюселю на закінчення конгресу 31 липня. Його доповідь мала наголовок „Християнство — краща революція". Доповідач відбув довшу інформативну поїздку по різних країнах Азії, Африки й Америки. Він не обмежився виключно релігійною тематикою, а получив її з різними питаннями, насамперед же з соціяльними проблемами в різних країнах. Християнський зміст соціяльної революції, казав доповідач, можна реалізувати без пролиття крови і насильства. Тим то християнська революція краща за революцію комуністичну. Як приклад цього доповідач навів ініціятиву декотрих південно-американських єпископів, які добровільно розділюють церковні мастки поміж незаможними селянами, організуючи взірцеві сільські господарства. Це знак і для інших великих землевласників, щоб і вони пішли чимскорше шляхом справедливих соціяльних реформ.

Доповідь Г. А. Ванстенделя була така зворушлива і переконлива, що учасники конгресу прийняли її гучними і тривалими оплесками. А кол. єпископ Мінська і довголітній в'язень большевицьких концентраційних таборів, Кир Болеслав Слоскане, єпископ для німецьких втікачів і виселенців Янсен, а також прелат Кіндерман висловили доповідачеві від всіх присутніх і від себе особисто окреме признання. В доповіді Авґуста Ванстенделя, сказав єпископ Янсен, відображено сукупність думок, вимог та ідей цьогорічного конгресу. Світ треба реформувати в дусі євангельських ідей.

На окрему увагу заслуговує торжественна Служба Божа, відправлена в неділю, 29 липня, для всіх учасників конгресу і за переслідувану Церкву. Головним целебрантом був український єпископ Кир Платон Корниляк в сослуженні священників білоруської, румунської, російської й української національностей. Асистували німецькі богослови й співав відомий Візантійський хор д-ра Мирослава Антоновича з Утрехту в Голляндії. Літургію в німецькому поясненні о. Альфонсом Мітнахтом ЧСА, передало франкфуртське радіо.

Після богослуження д-р М. Антонович дав для учасників конгресу концерт українських релігійних, козацьких та народних пісень. Признанням, яке здобув собі хор Антоновича, можна справді радіти. Виступи Утрехтського хору дають щорічно значний духовий вклад в ідеї конгресу, за що о. прелат Кіндерман склав признання і подяку хористам і його керівникові д-ру М. Антоновичеві й опікунові хору о. прелатові Німідтові.

30 липня відбувся т. зв. „вечір фолкльорів", на якому виступала молодь литовська, румунська, угорська й українська з піснями й танцями. Українців репрезентувала ґрупа бандуристів з Мюнхену „Кобза" під вмілим керівництвом В. Дяковського.

Вислід праць конгресу віддображено в резолюціях. Головним завданням конгресу було — мобілізувати світову опінію проти переслідування Церкви і релігії, і дати доказ духового єднання християн по всьому світі з народами за залізною завісою. Подібні конгреси треба організувати не тільки в Німеччині, а й по різних країнах світу.

В. Штелень

ПОДЯКА

Оцим висловлюємо нашу сердечну подяку ВП. Панству

Дмитрові і Наталі ГАЛУШКАМ,

власникам Дому для старших віком осіб, „Whispering Pines Home", 112 5th Street, Lakewood, N. J.

За їх надзвичайно дбайливу опіку, добре серце і велику поміч, проявлені у відношенні до нашої старенької покійної Мами, бл. п. АННИ ПОПОВИЧ, під час її перебування в їхньому домі. За їх шляхетне відношення — щире спасибі.

ІВАН ПОПОВИЧ
МАРІЯ Н. РУДНИЦЬКА
ОЛЬГА ПЕРЛОВИЧ — діти

ШЛЯХАМИ НАШИХ ПРОЧАН ...

Проща до церкви Матері Божої Одигітрії в Боффало

995 — Філмор Евеню, Бофало 6, Ню Йорк

Відпуст в церкві Матері Божої Одигітрії в Бофало, Н. Й., розпочався дня 31 серпня і триває до дня 13 вересня 1962 р. включно. Продовж цього часу, кожного дня може кожний і кожна доступити повного відпусту.

Один раз: якщо маєте наміреня доступити відпусту і з набожністю відвідаєте церкву Матері Божої Одигітрії в Бофало, Н. Й., якщо добре висповідаєтеся і достойно приймете св. Причастя та помолитеся в намірені Святішого Отця Напи Римського.

Один раз: доступить кожний і кожна Повного Відпусту, якщо з набожністю візьмете участь в прощі до церкви Матері Божої Одигітрії, маєте наміреня доступити відпусту, добре висповідаєтеся і достойно приймете св. Причастя та помолитеся в намірені Святішого Отця Папи Римського.

Порядок відправи

В будні дні: Кожного дня в тижні нагода до святої Сповіді від год. 7.30 до 7.30 веч.; кожного дня в тижні Служба Божа о год. 8.15 і 10.00 перед пол. Вечером о год. 6.30 Молебен до Пречистої Діви Марії, Проповідь і Благословення Найсвятішими Тайнами.

В суботу 8 вересня, по пол.: 4.00 год. Хресна Дорога; 6.30 — Велика Вечірня.

В неділю 9 вересня обов'язує такий порядок Богослужень: 7.00 год. рано: Утреня і Час І; 9.00 рано — Служба Божа в намірені за мовчазну Церкву і проповідь; 10.30 рано — співана Служба Божа в намірені за покликання до духовного стану і проповідь; 12.00 вполудне — Служба Божа за з'єднання всіх християн під зверхністю Святішого Отця Папи Римського і проповідь; 1.00 по пол. — Благальна Пісня (суплікація) і благословлення Найсвятішими Тайнами; 1.30 по пол. — на шкільному подвір'ю Водосвяття.

По полудні в год. 4.00 Співана Служба Божа в намірені: за привернення волі Самостійній Соборній Україні і проповідь. Суплікація (Благальна Пісня) і Благословлення Найсвятішими Тайнами.

Просимо всіх ВПр. і Всч. Отців і Вірних Української Католицької Церкви до загальної і спонтанної участи у цьому великому відпусті в церкві Матері Божої Одигітрії в Бофало, Ню Йорк. Повідомляти про прибуття на прощу на адресу: Fr. N. Wojakowsky, 308 Fillmore Ave., Buffalo, N. Y., для тих, що потребували б нічліжу, поручаємо: Hotel Statler Hilton, 107 Delaware Ave. Phone: TL 6-1000.

Приїжджайте! Просимо. Ніхто не пожалує ані своїх трудів ані видатків на прощу до Матері Божої Одигітрії в Бофало, Н. Й., бо знайдете тут клаптик рідної землі й чарівно-рідний настрій, якого колись ми дізнавали в наших відпустових місцях на Україні!

Всі йдем до Тебе, Божая Мати, чи молодії, чи то старі.
В Тебе ратунку для душ благати у бафалівській церковці новій ...

Хроніка Дітройту

Участь в програмі „Мишиґен Стейт Фер". — З приводу „Тижня Поневолених Народів" голову Метрополітального Відділу УККА, редактора Михайла Важанського, обрано на голову Комітету Поневолених Народів. В імені цього Комітету заініцювали декілька великих подій на терені нашого міста і стейту. У висліді того успіху запрошено нас до виступу на „Мишиґен Стейт Фер", програма якого почалася в суботу 1-го вересня о год. 12-ій вполудне. Управитель телевізії обіцяв повести широку рекляму в пресі, радіо та телевізії і заявив, що такої реклями, яку зробить нам, нікому іншому ще не робив. У згаданій програмі взяв участь Український Хор „Трембіта" і його виступ можна було бачити на телевізії 1-го вересня. У програмі взяли теж участь інші національності. Подробиці програми подала пані Емілія Запорожець, яка є координатором Комітету Поневолених Народів.

Фестиваль української пісні, музики і танку. — Для гідного завершення Шевченківського Ювілейного Року — Збірковий Комітет Пам'ятника Т. Шевченка спільно з Т-вом Українських Ґрадуантів у ЗДА і Канаді — влаштовує в неділю, 28-го жовтня ц. р. в Авдиторії Форда в Дітройті, Фестиваль Української Пісні, Музики і Танку. Це буде одна з кращих українських імпрез. Щоб уможливити членам місцевих організацій взяти участь в цій імпрезі, Відділ УКК прохає не плянувати інших імпрез на той день (28-го жовтня ц. р.), а евентуально заплановані вже пересунути та вжити всіх можливих заходів, щоб всі громадяни поголовно з'явились на Фестивалі, дохід з якого призначений на будову пам'ятника Т. Шевченкові в Вашинґтоні.

Н. Н.

● Гонг Конг впав у минулу суботу - неділю жертвою тайфуну „Ванда", який мчався від Тихого океану з силою 160 миль на годину. Коло 60 осіб згинуло, кількасот є ранених. 465 будинків і понад 3.000 халуп, де приміщувались китайські втікачі, цілком зметені з поверхні землі. Після великої посухи зливний дощ, сполучений з тайфуном, залив передмістя і збільшив катастрофу.

● Папа Іван XXIII заявив в минулу неділю, що Вселенський Собор, який буде відкритий 11 жовтня ц. р. у приявності 2,500 католицьких ієрархів, внесе поважні зміни в традиційну структуру Католицької Церкви.

Відділ УККА в Сан Франсіско використав нагоду

При кінці квітня та на початку травня преса принесла перші звідомлення про виступи українського ансамблю танцю з Києва на американському континенті. Всі ці звідомлення підкреслювали високий мистецький рівень та український характер концертів згаданого ансамблю.

Екзекутива Відділу УККА в Сан Франсіско на окремому засіданні 16-го травня обговорювала справу виступів українського ансамблю танцю в Америці та нараджувалася, яке становище має зайняти місцевий Відділ УККА відносно виступів цього ансамблю в Сан Франсіско. Вже тоді було відомо, що в Сан Франсіско буде п'ять концертів згаданого ансамблю.

По докладній дискусії Екзекутива рішила використати ту нагоду для поширення правди про Україну, приготовивши, в порозумінні з централею УКК, відповідну брошуру та поширивши її при нагоді виступів ансамблю.

Роздача брошурок відбувалася при входах до театру, де виступали українські танцюристи. Люди брали ці брошурки дуже радо; з вдоволенням читали їх в театрі перед програмою та в часі перерви, вертаючися домів в автобусах. Роздано шість з половиною тисяч примірників цієї брошурки, при чому давано один примірник на родину, або групу. Треба ствердити, що ця акція Відділу УККА в Сан Франсіско мала великий успіх.

Деякі люди в Сан Франсіско не були вдоволені з цієї акції Відділу УККА. Із зрозумілих причин не були вдоволені місцеві росіяни.

Український ансамбль танцю з Києва зацікавив людей Україною, а місцевий Відділ УККА подав до відома цих людей правдиві інформації про поневолену Україну.

І. Р.

БУВШІ СТУДЕНТИ ГАЙДЕНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ в НІМЕЧЧИНІ

з великим жалем повідомляють Друзів, Професорів та Таборян про несподівану смерть, в дні 2-го вересня 1962 року, Дорогого ДРУГА

бл. п. Мирона ПАРМУСА

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного висловлюємо глибоке Співчуття.

У світлу пам'ять

Мирослави Драган

невтомної трудівнички для виховання молоді в рідному українському дусі, складають на цілі „Рідної Школи" в Джерзі Ситі:

МАРІЯ і д-р МИХАЙЛО ЛОГАЗИ ..	$20.00
МАРІЯ і ПАВЛО КАРПИНИНИ ..	$10.00
СТЕПАН КОСТІВ	$10.00

Замість квітів на могилу Заслуженої та Незабутньої Громадської Діячки

бл. п. Мирослави Драган

складає на будову пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні суму $20.00

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНГР. КОМІТЕТУ У ДЖЕРЗІ СИТІ

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями та Знайомими, що 22-го липня 1962 р., відійшла у Вічність, на 70-му році життя, у Станиславові, наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п. НАТАЛІЯ з СОСУЛЬСЬКИХ БЕРЕСТЯНСЬКА

дружина бл. п. ІЗИДОРА БЕРЕСТЯНСЬКОГО.

Заупокійну Службу Божу відправлено дня 22-го серпня 1962 року, в катедрі св. о. Миколая в Шікаґо.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибиті:

тут: дочка д-р ЮЛІЯ, зять д-р ПАВЛО СИДОР і діти ОЛЕГ та НАТАЛІЯ
дочка ІРИНА і зять МИКОЛА РАКУШ

в Україні: дочка ОЛЬГА
дочка КАТРЯ ГАЛАНДЖІЙ з родиною
син АНТІН з родиною

З глибоким жалем повідомляємо, Приятелів та Знайомих, що у вівторок, 21-го серпня 1962 року, нагло на атак серця відійшов у Вічність, на 62-му році життя, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО і ШВАГЕР

бл. п. інж. Теодор ЦОГЛА

ПАРАСТАС — відбувся в середу і четвер, 22-го і 23-го серпня 1962 р., в похоронному заведенні Михайла Колодія в Клівленді, Огайо.

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА — відбулися в українській кат. церкві св. Йосафата в п'ятницю, 24-го серпня.

ПОХОРОН — відбувся в п'ятницю, 24-го серпня 1962 року, в год. 10:30 ранку, на український кат. цвинтар св. ап. Петра і Павла в Клівленді, Огайо.

В глибокому смутку:

МАРІЯ ЦОГЛА — дружина
ХРИСТИНА ЦОГЛА — дочка
ГРИГОРІЙ ЦОГЛА — брат
ВОЛОДИМИР, ДАРІЯ ГНИДА — шваґри
ЯРОСЛАВА ГЕРГЕЛЬ з донями — шваґрова
ЄВГЕН і ОЛЬГА ЛЕПАК — шваґри зі синами
ЮРІЙ КУЛЬЧИЦЬКИЙ — сестрінок
ВАСИЛЬ і МАРТА АНДРЮКИ з дітьми — сестрінка з чоловіком

Ділимося сумною вісткою, що дня 15-го червня ц. р., на рідних землях відійшла у Вічність, на 87-му році трудолюбивого життя, наша Найдорожча

МАТИ й БАБЦЯ

бл. п. Анна з Грудзінських ОРИЩУКОВА

бувша членка жіночих світських і релігійних Організацій, бувша голова Союзу Українок, опікунка дитячих садків, голова Марійської Дружини та загальновідома діячка в релігійному житті.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибита родина на рідних землях, а на еміграції:

дочка ЄВГЕНІЯ, зять НИКОЛА ПАНАСЮК і внук ЯРОСЛАВ;
дочка НАТАЛКА, зять ЄВСТАХІЙ БОЦЮРКО;
син ЯРОСЛАВ з дружиною МАРІЄЮ та внуками РОМАНОМ, АДРІЯНОМ і ЮРІЄМ у Монтреалі, Кве.

Вісті Українського Національного Музею в Шикаґо

Останніми часами на адресу музею приходять листи з різних кінців світу. З них бачимо, що справа українського національного музейництва набирає широкого заінтересовання. Автори листів висловлюють свої погляди про значення нашої установи та подають поради й побажання. Наведемо деякі, характерніші з них.

Поет Л. ПОЛТАВА подарував для музейної бібліотеки нову збірку своїх віршів з таким написом: „Українському Національному Музею в Шикаґо з пошаною і подякою за потрібну нашому народові працю".

Кореспондент музею з Югославії, прізвище якого з певних причин замовчуємо, пише: „Наш нарід розплився по цілому світові. Музеї одинокі повинні зберегти матеріяли українського життя із кожної країни... Треба робити альбоми з образками родинних та релігійних сходин, церков та культурних домів і розсилати альбоми до усіх наших музеїв, де вони збережуться для наших нащадків та істориків. Це є велика робота, але особистої користи нікому не приносить. Тому треба, щоб музеї мали своїх добрих меценатів... Якби ця ідея дала добрі результати, то за один, два роки зібралися б усі потрібні дані про те, де жили українці і що робили.."

Пан Г. Босий з Австралії пише: ..„Щастя вам, Боже, до кращого майбутнього розвитку національної святої справи у вільному світі".

Інж. О. МАЗУРОК з Канади: — „Все постараюсь зробити для добра нашого одинокого Українського Музею. Ми всі повинні до цього діла причинитись. Якщо ми тут не створимо такого Музею, то все пропаде безслідно. Чейже наш окупант, відвічний ворог — москалі, стремлять до того, щоб затерти всі сліди про нашу культуру"...

Пан С. МИШУК з Австралії — Люди не розуміють, що коли б музей був в Києві чи якомусь місті на Україні у своїй Українській Самостійній Соборній Державі, то автоматично його працівники діставали б платню від міністерства освіти. Ну що ж, працюйте як можете, але працюйте — українське громадянство вас мусить піддержати, і я певний, що піддержить, лише давайтесь йому знати і то в різний спосіб. Я теж помагатиму вам, наприклад, негайно пришліть мені 1000 або 2000 ваших „звернень" до громадянства, розсилатиму їх на різні адреси на свій кошт, може надішлем дещо грошей."

Пан М. Гаврилюк з Арґентини прислав на семи сторінках густого машинового друку список свого архіву пам'яток української культури та документів з життя й діяльности української еміграції в Австралії, що важить 80 кл, і пропонує подарувати той архів нашому музеєві лише за оплату коштів транспорту.

Фінансові потреби.

Але на фінансовий стан музею на жаль малохто звертає увагу. Тільки частина членів музейного т-ва точно сплачують членські вкладки. А між тим, музей не має чим оплачувати чергові рати за позику на купно дому, що його музей придбав у власність кілька років тому. Часто-густо каса музею не має гроша на оплату світла, газу та за воду. Малий, конечний ремонт, що провадиться в музею, щоб привести його в належний вигляд для відвідувачів з ширшого громадянства, виконується дуже поволі, бо приходиться все робити „своїми руками" жертвенного референта господарських справ п. О. Ганкевича та його заступника п. В. Засадного. Бракує навіть готівки на купівлю фарби.

Управа музею закликає в першу чергу членів музейного товариства, розсіяних по всьому вільному світі, поспішити зі сплаченням залеглих і поточних членських вкладок: від фізичних осіб по 5 долярів річно, а від юридичних осіб (організацій), по 25 долярів річно.

Всіх прихильників музейної справи, що розуміють і цінять значення збереження пам'яток української культури та документів з історії і життя нашої нації, закликаємо вступати в члени музейного товариства.

Управа музею звертається з проханням до всіх українських культурно-освітніх і інших громадських організацій, що час від часу влаштовують свої забави та різні імпрези, щоб вони добровільно оподаткували вступні квитки на ті імпрези на найменшу суму — 5-10 центів, чи давали і найменший відсоток з своїх прибутків в користь музеєві.

Ант. Купцинський,
секретар музею

Вересень — Місяць Студента

Початок шкільного року пригадує нам справу студій нашої молоді. Є це у першу чергу справа батьків, але також і цілого громадянства, бо чим більше нашої молоді покінчить відповідні школи, чим більше здобуде знання, тим сильнішою буде наша еміґраційна спільнота. А розсипана по цілому світі наша молодь, має незвичайну нагоду здобути те знання. Та не всюди може вона студіювати. Умовини життя в деяких країнах тяжкі, важко за працю, тож не всюди можуть батьки посилати дітей до шкіл, багато родин розбитих. По тій причині вже з перших літ еміґрації, вже двадцять двоє літ, веде свою акцію **Комісія Допомоги Українському Студентству КоДУС**, і тисячі студентів завдячує „Кодусові" покінчення студій. Та Кодус є лише висловом волі громадянства, що складає пожертви на ту ціль, і тим самим лише громадянство дає спромогу вести цю акцію.

У 1960/61 році було 85 стипендіятів (в тім 24 жінки), що студіювали в 8 країнах Европи. В Німеччині — 22, Франції — 21, Югославії — 18, Австрії — 15, Бельгії — 6, Швайцарії — 1, Італії — 1. За студійними фахами студіювали: технічні науки — 18, медицину — 11, ветеринарію —2, державні, економічні соціяльні науки 10, мовознавство — 8, літературознавство — 3, психологію і філософію — 3, слявістику — 2, образотворче мистецтво — 3, спів — 3, музику — 1. На високих школах було 64, в середніх у фахових школах 11, 10 у гімназіях. Студії закінчило 19, в тім 17 вис. шкіл, 2 середні.

На 1962/63 рік остали залишені ще деякі стипендіянти, що не покінчили студій, а приходять численні нові прохання. Тож щороку, у вересні „Кодус" звертається до українського громадянства з гарячим проханням піддержати і ту, так, важну акцію допомоги в студіях молоді. Секція „КоДУСУ" в Ню Йорку розіслала збіркові списки і індивідуальні прохання на ту допомогову акцію, та просить її піддержати.

Комісія Допомоги Українському Студентству — Секція в Ню Йорку
Адреса:
Selfreliance H. Q.
"KODUS"
98 Second Ave., New York 3, N. Y.

● **У Тант**, генеральний секретар Об'єднаних Націй, натаврував у промові в Москві, призначений для радіопередачі, затаювання перед населенням СССР повної правди про закордонні події та будування совєтської закордонної політики на фальшивому розумінні подій. Як приклад — У Тант назвав Конґо і тамошню політику Об'єднаних Націй. Але уряд СССР передав ту промову тільки для закордону та затаїв її перед громадянами СССР.

ПРЕТЕНДЕНТ ДО ЕСПАНСЬКОГО ПРЕСТОЛУ У ВАШИНҐТОНІ

Еспанський князь Хуан Карльос, внук останнього еспанського короля Альфонса XIII, перебуває тепер з приватними відвідинами в З'єдинених Державах. Хуан Карльос недавно повінчався з донькою грецької королівської пари, княжною Софією. Тому, що голова еспанські держави ген. Франціско Франко протеґує Хуана Карльоса, то цей останній має добрі шанси віднискати втрачений його дідом престол.

РЕВОЛЮЦІЯ 20-го СТОЛІТТЯ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

люційний потік у державно-будівничий процес. Щоб не сталося так, що одного дня, як то було у 1917-18 роках, ми опинимося безпорадні на роздоріжжі ідей серед бурхливої повені революційного кипіння. Фактом є, що в тих роках ані наш недосвідчений провід, ані маси народу, крім гасла революції, не знали конкретно, чого ми від цієї революції хотіли, а коли це знання прийшло, то було вже запізно: Ленін і большевики нас випередили.

Цей досвід визвольних змагань не залишився без наслідків, і в періоді між двома світовими війнами ми бачили, особливо в націоналістичному таборі, інтенсивну працю в напрямку ідеологічно-програмового оформлення українського визвольного руху й духової мобілізації української спільноти. Наслідки цієї праці, хоч і короткої, часто може односторонньої й неповної, але цілеспрямованої, видно було під час другої світової війни й відразу після неї у революційно-підпільному зриві в Україні, який, як знаємо із скупих вісток з України, залишив свій позитивний відбиток на свідомості підсовєтських українців.

Війна примусила зосередити нашу увагу на політично-революційній діяльності, в якій теоретики нашої політичної думки замінили свої пера на пістолі й власною кров'ю почали писати історію нашої національної революції на бруках вулиць, в лісах і в концентраційних таборах. Після війни увага нашої еміґрації і її політичних груп зосередилася на практичних проблемах громадсько-політичної роботи і розмінялася, на жаль, на дуже дрібних справах міжгрупової конкуренції в дрібних суспільно-громадських організмах, так, наче вони мали вирішити долю й хід нашої національної революції.

Не можна сказати, що ми втратили нашу мету з очей. Ми ще таки прямуємо вперто до неї. Але, замість прокладати пляново шлях, по якому маємо повести зорганізовані когорти наших національних сил, ми кидаємося в гущавині дрібних справ, не можучи знайти з них виходу, а водночас розгублюючи наші сили. В намаганні добитися фізичної мобілізації еміґрації довкола своїх окремих групових прапорів, наші політичні організації занедбали працю над духовою мобілізацією і втратили навіть тих людей, яких раніше мали при собі.

Недавно на сторінках „Українського Слова" інженер Д. Андрієвський піддав думку, щоб всі наші націоналістичні середовища передискутували ідеологічно-програмові основи українського націоналізму. Треба надіятися, що провідні люди націоналістичного руху відізвуться на цей заклик, бо тільки в такий спосіб, шляхом дискусії, можна відсвіжити те, що потребує відсвіження, відкинути те, що виглядало актуальним і практичним десять чи двадцять років тому, але вже втратило свою вартість, і замінити його новим, свіжим, відповідним до вимог, досвіду й обставин нашого часу.

Але з українських політичних груп і концепцій націоналістична концепція ще, мабуть, найменше потребує такої ревізії, бо вона ще, на щастя, не застигла у форми мертвої догми так, як це сталося з іншими.

Українській політичній думці на еміґрації треба визбутися ментальности консерватизму миргородського міщанина і примітивної філософії бабиворожки, яка кількома магічними словами хоче розв'язувати всі проблеми. Нам потрібна дискусія не тільки між націоналістами всередині їхньої групи, але основна і речева дискусія над теоретичними й практичними проблемами нашої національної революції між усіми політичними середовищами. Дискусія не над тим, хто має більше заслуг або хто має мати більше голосів у якійсь еміґраційній організації, а над тим, як краще спрямувати процес нашої національної революції і нашого майбутнього державного будівництва. В іншому випадку історія може знов застати нас розгубленими і пройде мовчки попри нас, залишивши нас там, де ми були.

● **Конґресова Комісія** стверджує, що уряд видав на платню цивільним працівникам в попередньому фінансовому році рекордову суму дол. 14,296,000,000. Число цивільних урядовців постійно збільшується, і в липні цього року зросло на 14,530 і становило 2,511,025.

● **Головний поштмайстер** Едвард Дей заявив, що урядові аґенції не будуть посилати поштою грошей після того, як злочинці пограбували недавно в стейті Массачусетс дол. 1.5 мільйона. Дей закликає і всіх людей не посилати готівки поштою, бо це можна зробити чеками без найменшого риску.

Робітничі провідники ведуть кампанію за 35-годинний тиждень праці

Ню Йорк. — В День Праці робітничі провідники виголосили промови, в яких звертали увагу на те, що теперішній 40-годинний тиждень праці треба конче скоротити до 35 годин, щоб в добі механізації дати працю тим, що її втрачають в користь машин. Голова Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій промовляв на Світовій Виставці в Сіеттелі і сказав таке: „Ми починаємо боротьбу за 35-годинний тиждень праці не тому, що американські робітники є залінені, але тому, що тоді було б 5 мільйонів нових становищ в промислі. На пресовій конференції Міні заявив, що зорганізоване робітництво піддтримуватиме тих кандидатів до Конґресу, які будуть за 35-годинний тиждень праці. Голова спілки Текстильних Робітників Вілліям Поллок, промовляючи в Норт Дартмут, Массачусетс, твердив, що 40-годинний тиждень праці вже не є практичний, як був ним тоді, коли його почали стосувати.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 8-го ВЕРЕСНЯ 1962:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори В-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270, в УНДомі, під ч. 92-96 Fleet St. & Oakland Ave. — Ф. Савчук, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 204, в год. 7:00 веч., в залі УНДаму, при 140 2-га Ев., заля ч. 25. Присутність членів обов'язкова. Буде вибір делегата на Восьмий Конгрес Американських Українців в Ню Йорку, який відбудеться в Коммодоре Готелі. — В. Гасій, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори В-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, в год. 7:30 веч., в парохіяльній залі, при 50 вул. і Полайна вул. — Ці Збори з важливих причин відбудуться один тиждень скоріше, ніж звичайно. Присутність усіх членів побажана. — Гр. Гарасим, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Збори Т-ва „Дарахівщина", Відд. 275, в год. 7:00 веч., в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на Збори, бо є важливі справи до полагодження, а довжників проситься вирівняти свої залеглості. — В. Юрків, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Квартальні Збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158, в год. 8:00 веч., в домівці УНДому, при 216-218 Grand St. Управа просить членів прибути на Збори. — П. Дубовецький, рек. секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, в год. 7:00 вечором, в залі, при 675 So. 19th St. — М. Т. Юров, секр.

Посмертні згадки

Текля КОСАР — членка С-ва Благовіщення, Відд. 125 УНСоюзу в Шикаго, Ілл., упокоїлася в Бозі дня 3-го серпня 1962 р. Покійна народилася в с. Доáге, пов. Горлиці. До УНСоюзу вступила 1914 року. Похорон відбувся з української кат. катедри св. Миколая, на цвинтар св. о. Миколая, при участі Родини та Членок С-ва. — В. Й П.!
І. Подола

ТАРЗАН, ч. 4,901. Спір змінився!

Спір огрівав літак, коли доктор Сімпсон видавав останні інструкції вірним тубільчим слугам.

Тоді Сімпсон вліз на літак і мала машина нагло піднеслася, щоб відлетіти.

Швидко чоловіки були в повітрі, і тоді зловісна переміна сталася з Сімпсоновим асистентом, Спіром!